

ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา

เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

กระท่อนทองใบใหญ่บางเจ้าฉ่า

ทะเบียนเลขที่ สช 67100229

เพื่อให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ กระท่อนทองใบใหญ่บางเจ้าฉ่า คำขอเลขที่ 66100335 ทะเบียนเลขที่ สช 67100229 ซึ่งมีรายการทางทะเบียนตามบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน 27 กรกฎาคม 2566

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. 2567

(นายอาวุธ วงศ์สวัสดิ์)
รองอธิบดี รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

๓๖๙ / ๓๕๖๗

ทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

กระท้อนทองใบใหญ่บางเจ้าฉ่า

Thong Bai Yai Bang Chao Cha Santol หรือ Kra Thon Thong Bai Yai Bang Chao Cha

(1) เลขที่คำขอ	66100335	ทะเบียนเลขที่	สช 67100229
(2) วันที่ยื่นคำขอ	27 กรกฎาคม 2566	วันที่ขึ้นทะเบียน	27 กรกฎาคม 2566
(3) ผู้ขอขึ้นทะเบียน ที่อยู่	จังหวัดอ่างทอง ศาลากลางจังหวัดอ่างทอง ตำบลบางแก้ว อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง 14000		
(4) รายการสินค้า	กระท้อน		
(5) คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า			

คำนิยาม

กระท้อนทองใบใหญ่บางเจ้าฉ่า หรือ Thong Bai Yai Bang Chao Cha Santol หรือ Kra Thon Thong Bai Yai Bang Chao Cha หมายถึง กระท้อนพันธุ์ทองใบใหญ่ ที่มีลักษณะผลค่อนข้างกลม ขั้วผลนูนเล็กน้อย เปลือกบาง ผิวนอกไม่เรียบ ผลสุกสีเหลืองทอง เนื้อหนานุ่ม ฉ่ำ เนื้อและปุยเมล็ดมีรสชาติดหวานฉ่ำ กลิ่นหอมหวาน ปลูกในพื้นที่อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

ลักษณะของสินค้า

- พันธุ์กระท้อน : พันธุ์ทองใบใหญ่
- ลักษณะทางกายภาพ
  - รูปร่าง ผลค่อนข้างกลม ขั้วผลนูนเล็กน้อย
  - เปลือก เปลือกบาง ผิวไม่เรียบ ผลสุกสีเหลืองทอง
  - เนื้อ เนื้อหนานุ่ม ฉ่ำ ไม่แข็งกระด้าง
  - เมล็ด เมล็ดสีน้ำตาลอ่อน
  - รสชาติ เนื้อและปุยเมล็ดมีรสชาติดหวานฉ่ำ กลิ่นหอมหวาน
- ลักษณะทางเคมี
  - ค่าความหวาน ตั้งแต่ 10 องศาบริกซ์ขึ้นไป

กระบวนการผลิต

การปลูก

(1) การเตรียมพันธุ์ สามารถขยายพันธุ์ได้หลายวิธี ได้แก่ การเพาะเมล็ด การทาบกิ่ง การเสียบยอด การติดตา โดยใช้พันธุ์กระท้อนทองใบใหญ่ที่อยู่ในพื้นที่อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

(2) การปลูก ควรไถปรับพื้นที่ให้มีความพร้อม จากนั้นขุดหลุมให้มีขนาดไม่ต่ำกว่า 50 x 50 x 50 เซนติเมตร ระยะห่างระหว่างต้นและระหว่างแถวประมาณ 8 x 8 เมตร หรือตามความเหมาะสมของพื้นที่ ผสมดินที่ขุดขึ้นมา กับปุ๋ยคอกรองกันหลุม วางต้นกระถ่อนที่เตรียมไว้ลงปลูกในหลุม กดดินให้แน่น ใช้ไม้หลักค้ำยึดลำต้นไม่ให้เอนไปตามกระแสลม และรดน้ำให้ชุ่ม

(3) การดูแลต้นกระถ่อนปลูกใหม่ ควรมีการพรางแดด เพื่อให้กระถ่อนโตเร็วขึ้น

การดูแลรักษา

(1) ในช่วงที่ต้นกระถ่อนยังมีขนาดเล็กต้องรดน้ำอย่างสม่ำเสมอ เมื่อต้นกระถ่อนเจริญเติบโตขึ้นสามารถเว้นระยะการรดน้ำให้ห่างขึ้นได้ และในช่วงที่ต้นกระถ่อนเริ่มออกช่อดอกและติดผลค่อย ๆ ลดการให้น้ำลง เพื่อให้ช่อดอกมีความสมบูรณ์ และติดผลดี ผลที่ติดแล้วจะมีการเจริญเติบโตอย่างสม่ำเสมอ และลดปัญหาเรื่องผลแตกได้

(2) การใส่ปุ๋ยและการปรับปรุงดิน ควรมีการใส่ปุ๋ยและปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักอย่างสม่ำเสมอ หรือตามสภาพความอุดมสมบูรณ์ของดิน

(3) การห่อผลกระถ่อน จะทำการห่อในช่วงต้นเดือนเมษายน ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะที่ฝักผลเริ่มเปลี่ยนสีจากสีเขียวเป็นสีเขียวขี้ม้า เพื่อป้องกันแมลง

การเก็บเกี่ยว

(1) การเก็บเกี่ยวจะเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนมิถุนายน ถึงเดือนกรกฎาคมของทุกปี หรือขึ้นอยู่กับสภาพอากาศในแต่ละปี โดยอายุการเก็บเกี่ยวจะนับจากหลังห่อผลแล้วประมาณ 50 วัน

(2) การดูแลแปลงหลังการเก็บเกี่ยว เมื่อเก็บเกี่ยวผลกระถ่อนแล้ว ให้ตัดแต่งกิ่งที่ถูกโรคหรือแมลงเข้าทำลาย กิ่งแห้งตาย กิ่งที่แน่นทึบอยู่ในพุ่ม และกิ่งที่จะทำให้พุ่มสูงขึ้น เพื่อควบคุมให้ทรงพุ่มขยายออกทางด้านกว้างมากกว่า เพื่อให้สะดวกต่อการดูแลรักษา การห่อผล และเก็บเกี่ยวผลผลิต

การบรรจุหีบห่อ

(1) รายละเอียดบนฉลาก หรือบรรจุภัณฑ์ ให้ประกอบด้วยคำว่า “กระถ่อนทองใบใหญ่บางเจ้าฉ่า” หรือ “Thong Bai Yai Bang Chao Cha Santol” หรือ “Kra Thon Thong Bai Yai Bang Chao Cha”

(2) ให้ระบุชื่อผู้ผลิต สถานที่ผลิตหรือจัดจำหน่าย และรอบการผลิต โดยอาจเป็นวันที่เก็บเกี่ยวหรือบรรจุ รวมถึงข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น วันที่ควรบริโภค วิธีการบริโภค และการเก็บรักษา เป็นต้น เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

(6) ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดอ่างทอง โดยทั่วไปเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ลักษณะคล้ายอ่าง ไม่มีภูเขา มีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน 2 สาย คือ แม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำน้อย แม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านพื้นที่อำเภอไชโย อำเภอเมืองอ่างทอง และอำเภอป่าโมก รวมระยะทางที่ไหลผ่านประมาณ 40 กิโลเมตร ส่วนแม่น้ำน้อยเป็นแม่น้ำที่แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยา ไหลผ่านจังหวัดอ่างทอง ในพื้นที่อำเภอโพธิ์ทองและอำเภอวิเศษชัยชาญ รวมระยะทางที่ไหลผ่านประมาณ 50 กิโลเมตร มีลักษณะขุดดินเรียกว่า ขุดดินสิงห์บุรี (Sin) ซึ่งมีธาตุโพแทสเซียม และฟอสฟอรัสสูง ส่งผลให้กระถ่อนมีรสชาติหวานฉ่ำ

ลักษณะภูมิอากาศจัดอยู่ในโซนร้อนและชุ่มชื้น เป็นแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ทำให้อากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง และได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน ทำให้มีเมฆมากและฝนตกชุก ส่งผลให้กระท้อนเจริญเติบโตได้ดี

ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ของอำเภอโพธิ์ทองซึ่งเป็นที่ราบตะกอนน้ำพา มีดินชุดสิงห์บุรีที่มีธาตุโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์สูง ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออนหรือความสามารถของดินในการยึดเกาะสารอาหารที่จำเป็นสูง และภูมิอากาศที่สม่ำเสมอตลอดพื้นที่ รวมถึงภูมิปัญญาและองค์ความรู้ในเรื่องการเพาะปลูกของเกษตรกรที่มีความชำนาญและประสบการณ์ จึงส่งผลให้กระท้อนทองใบใหญ่บางเจ้าฉ่า มีผลสุกสีเหลืองทอง เนื้อและปุยเมล็ดมีรสชาติหวานฉ่ำ กลิ่นหอมหวาน

ประวัติความเป็นมา

กระท้อนพันธุ์ทองใบใหญ่ เริ่มเพาะปลูกในปี พ.ศ. 2515 โดยนายมณี ชองรูป อดีตผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7 ตำบลบางเจ้าฉ่า ได้นำพันธุ์กระท้อนทองใบใหญ่จากจังหวัดนนทบุรี มาปลูกในบริเวณบ้านริมฝั่งแม่น้ำน้อย ได้ผลผลิตดี ลูกใหญ่ ผลสุกมีสีเหลืองทอง เนื้อหนานุ่ม ฉ่ำ หวานชื่นใจ จึงมีการนำไปเพาะปลูกกันอย่างแพร่หลาย ในตำบลบางเจ้าฉ่า จนได้ชื่อว่า “กระท้อนทองใบใหญ่บางเจ้าฉ่า” และขยายไปปลูกยังตำบลใกล้เคียง ในอำเภอโพธิ์ทอง สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในชุมชน

โดยเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2550 พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 เมื่อครั้งดำรงพระอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินทรงปลูกต้นกระท้อนพันธุ์ทองใบใหญ่ บริเวณวัดยางทอง ตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง สร้างความปลาบปลื้มใจแก่เกษตรกรตำบลบางเจ้าฉ่า และตำบลใกล้เคียง รวมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจให้เกษตรกรได้ดำรงรักษาพันธุ์กระท้อนทองใบใหญ่บางเจ้าฉ่า จนเป็นที่นิยมในปัจจุบัน และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดอ่างทองได้ขึ้นทะเบียนเป็นต้นไม้มรดกปลูก ลำดับที่ 27

เมื่อถึงฤดูมีผลผลิตเกษตรกรชาวสวนจะนำกระท้อนทองใบใหญ่บางเจ้าฉ่า ที่มีรสชาติหวานนุ่ม เนื้อเยื่อรสชาติอร่อย ออกมาวางจำหน่าย บริเวณหน้าวัดยางทอง ตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง มาหลายสิบปี สร้างรายได้ให้กับเจ้าของสวนเป็นอย่างมาก โดยในปี พ.ศ. 2558 กระท้อนทองใบใหญ่บางเจ้าฉ่าได้รับรางวัลชนะเลิศด้านรสชาติอันดับ 1 ของจังหวัดอ่างทอง นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2560 ได้มีการจัดงาน “มหกรรม กิน-เที่ยว-พัก บ้านบางเจ้าฉ่า” ซึ่งเป็นกิจกรรมส่งเสริมหมู่บ้าน OTOP เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้กินกระท้อนพระราชทาน พันธุ์ทองใบใหญ่ และในปี พ.ศ. 2565 จังหวัดอ่างทองได้จัดงานมหกรรมกระท้อนทองใบใหญ่ทรงปลูก ภายในงานมีกิจกรรมขยายพันธุ์กระท้อนทองใบใหญ่ทรงปลูก การแปรรูปและการประกอบอาหารจากกระท้อน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลผลิตกระท้อนให้อยู่ในความนิยมของตลาด อีกทั้งยังส่งเสริมให้เกษตรกรเห็นถึงความสำคัญของการปลูกกระท้อน และร่วมกันอนุรักษ์ พันธุ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้อย่างยั่งยืน

(7) ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตพื้นที่การผลิต กระท้อนทองใบใหญ่บางเจ้าฉ่า ครอบคลุมพื้นที่อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง รายละเอียดตามแผนที่

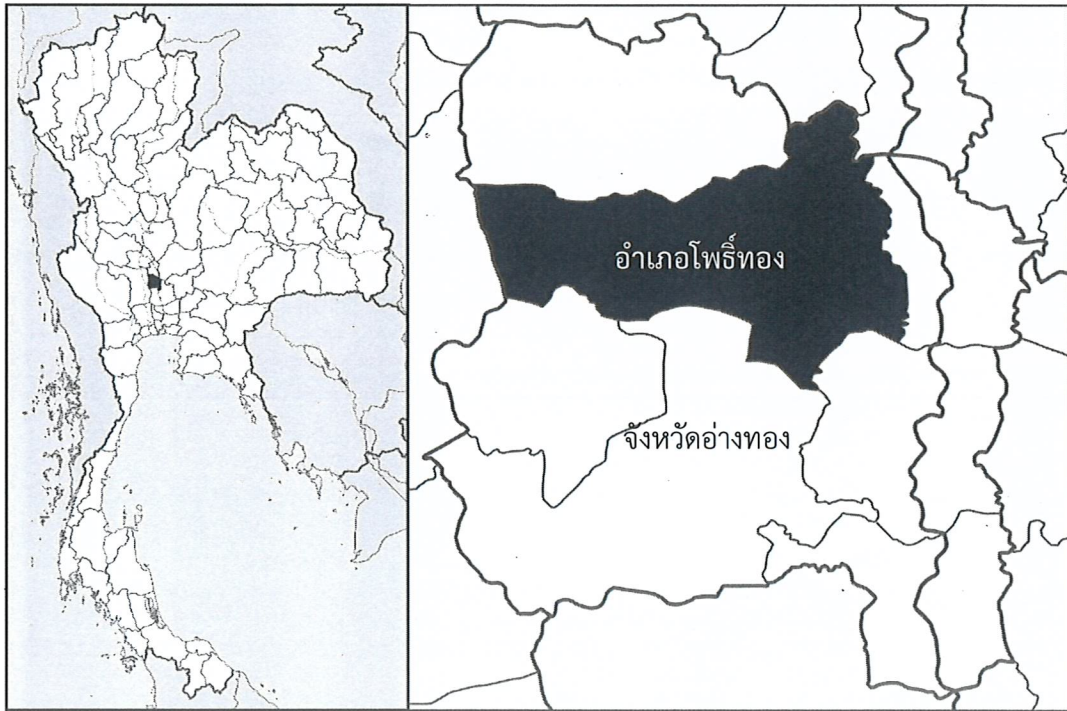
(8) การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

- (1) กระท้อนทองใบใหญ่บางเจ้าฉ่า ต้องผลิตในเขตพื้นที่ที่กำหนด ตามกระบวนการผลิตข้างต้น
- (2) กระบวนการผลิตจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือ การขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต และผู้ประกอบการค้า กระท้อนทองใบใหญ่บางเจ้าฉ่า รวมทั้งต้องมีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

(9) เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

- (1) จัดให้มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต และผู้ประกอบการค้า ที่ประสงค์จะขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ กระท้อนทองใบใหญ่บางเจ้าฉ่า
  - (2) ผู้ขอขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต และผู้ประกอบการค้า จะต้องปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ กระท้อนทองใบใหญ่บางเจ้าฉ่า และดำเนินการตามแผนการควบคุมตรวจสอบ ทั้งกระบวนการผลิตในระดับผู้ผลิต และระดับจังหวัด
-

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์
กระท้อนทองใบใหญ่บางเจ้าฉ่า

ขอบเขตพื้นที่การผลิต กระท้อนทองใบใหญ่บางเจ้าฉ่า ครอบคลุมพื้นที่อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง